

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๒/ ๑๑๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 8176 กษอ
วันที่ 14 มิ.ย. 2561/52

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๘๒๕๙
ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ
การปล่อยชั่วคราว)
- (๒) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ
การปล่อยชั่วคราว)
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว) ที่ตรวจพิจารณาแล้ว และแผ่นบันทึก
ข้อมูล จำนวน ๑ แผ่น
- (๔) สำเนาหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๑๖/๖๓๔๔
ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ
การปล่อยชั่วคราว และการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีอาญา)
ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา
เป็นเรื่องด่วน โดยให้ความเห็นของกระทรวงยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุดไปประกอบ
การพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้
ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็น การแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์
ในการเรียกประกันและหลักประกันในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง) เท่านั้น สำหรับหลักการในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้ง

เจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี การปล่อยชั่วคราวของศาลหรือจับด้วยตนเองในกรณีจำเป็น (เพิ่มมาตรา ๑๑๗ วรรคสาม) และการกำหนดให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องก่อนการไต่สวนมูลฟ้องได้ในกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่น ยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ (เพิ่มมาตรา ๑๖๑/๑) นั้น คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ตัดหลักการทั้งสองเรื่องออก โดยมีเหตุผลดังนี้

๑. การกำหนดให้ศาลแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลเพื่อทำหน้าที่ติดตามและจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราว มิใช่เป็นภารกิจหลักของศาลเกี่ยวกับการพิจารณาอรรถคดีที่ศาลควรดำเนินการด้วยตนเอง ประกอบกับเป็นหลักการที่ขัดแย้งกับร่างพระราชบัญญัติเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานศาลยุติธรรม ดังนั้น หากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีบุคลากรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรงแล้ว ก็อาจนำหลักการนี้ไปกำหนดเพิ่มเติมไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งจะมีความเหมาะสมและครอบคลุมกว่า

๒. การกำหนดให้ศาลมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องก่อนการไต่สวนมูลฟ้องได้ในกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ นั้น เป็นการกำหนดหลักการทางกฎหมายขึ้นใหม่ กล่าวคือ แม้อคดีที่ผู้เสียหายหรือโจทก์นำมาฟ้องนั้นจะเป็นคดีมีมูล แต่ถ้าปรากฏต่อศาลว่าโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบแล้ว ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องและห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก บทบัญญัติลักษณะเช่นนี้เป็นการปิดโอกาสของคดีมีมูลซึ่งเป็นหลักการที่ขัดแย้งกับหลักการในกฎหมายปัจจุบัน และเป็นการจำกัดสิทธิในการฟ้องคดีของประชาชนซึ่งตามปกติย่อมเป็นการกระทำโดยชอบเพราะเป็นการใช้สิทธิทางศาลของตนตามที่กฎหมายอนุญาตอีกด้วย นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดกลไกที่สำคัญในการกั้นการฟ้องคดีไว้ทั้งการตรวจคำฟ้องและการไต่สวนมูลฟ้องสำหรับกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ โดยให้ศาลได้เข้ามามีบทบาทในการตรวจมูลคดีที่โจทก์กล่าวหาว่ากระทำผิดตามฟ้องหรือไม่ เพื่อมิให้โจทก์ใช้คดีอาญาเป็นเครื่องมือบีบบังคับโดยทางตรงหรือทางอ้อมหรือใช้ศาลเป็นเครื่องมือที่จะนำความเดือดร้อนมาสู่ราษฎรด้วยกันเองโดยไม่จำเป็น การไต่สวนมูลฟ้องจึงมีความสำคัญและถือเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้น การที่จะพิจารณาเพื่อให้ได้ความว่าโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต หรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลับแก่งหรือเอาเปรียบจำเลย หรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบตามร่างมาตรา ๑๖๑/๑ หรือไม่ จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อให้ความปรากฏต่อศาล โดยศาลไม่ควรใช้ดุลพินิจเพื่อพิจารณาข้อเท็จจริงก่อนการไต่สวนมูลฟ้อง ประกอบกับร่างมาตรา ๑๖๑/๑ เป็นบทบัญญัติที่ให้ผู้พิพากษาในแต่ละศาลใช้ดุลพินิจได้อย่างอิสระ โดยไม่มีเกณฑ์การพิจารณาที่ชัดเจนแน่นอน ทำให้มาตรฐานในการพิจารณาประทับฟ้องแตกต่างกัน และเกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีข้อเสนอแนะว่า หากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่ามาตรการการตรวจคำฟ้องและการไต่สวนมูลฟ้องตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และการกำหนดให้การฟ้องคดีอาญาอันเป็นเท็จและการนำสืบหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีเป็นความผิดตามมาตรา ๑๗๕

และมาตรา ๑๘๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาไม่เพียงพอที่จะป้องกันการใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริต หรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบแล้ว ก็สมควรศึกษาเพื่อกำหนดให้การฟ้องคดีในลักษณะดังกล่าว เป็นความผิดทางอาญาหรือเป็นความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเพิ่มเติมได้

ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) (๒) และ (๓) และหากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ กับผลการพิจารณา เอกสารตาม (๒) และ (๓) จะเป็นเอกสารที่ต้องจัดส่งให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป โดยหนังสือยืนยันให้ความเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว นั้น กระทรวงยุติธรรม (สำนักปลัดกระทรวง) สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด จะได้เสนอไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรงภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวที่ผ่านการตรวจพิจารณาแล้วนี้ สำหรับรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น การวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการ ตราพระราชบัญญัติ (Checklist) นั้น สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการจัดทำแล้ว ดังมีรายละเอียด ปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๔)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศพัทธ์ หนองทะนง)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๘๐๐-๗ ต่อ ๒๔๑๗ (นางสาวพจนนา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๐๑

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th